

Ad acta - PREDGOVOR PRVOM IZDANJU

Pred Vama je prvi broj zbornika Državnog arhiva u Sisku čiji djelatnici tijekom gotovo šezdeset godina postojanja i rada ove ustanove marljivo brinu o zaštiti arhivskoga gradiva nastalog na sisačkom arhivskom području.

Zaštita gradiva podrazumijeva cijeli niz organiziranih procesa - od evidentiranja gradiva u nastajanju, edukacije stvaratelja i njihove senzibilizacije za vrijednosti pisane baštine, prikupljanja i preuzimanja gradiva u arhivska spremišta na trajno čuvanje za potrebe zajednice, do stručne obrade i izdavanja tako prikupljenog gradiva na korištenje.

Unatoč otežavajućim okolnostima, prije svega dugogodišnjem problemu nedostatnog prostora za rad i adekvatan smještaj gradiva, a zatim i ratnom vihoru koji je svom snagom poharao i sisački kraj i tako umnogome otežao normalan rad ove službe, Državni je arhiv u Sisku do danas prikupio cca 3800 dužnih metara arhivskoga gradiva. Proces preuzimanja gradiva u arhivska spremišta intenzivno se nastavlja, a paralelno s tim teče i proces sistematiziranja, popisivanja i opisivanja preuzetog kako bi gradivo u što je moguće kraćem roku postalo dostupno građanima i pravnim osobama. Kao rezultat ovoga rada nastaju informativna pomagala najčešće u vidu sumarnih ili analitičkih inventara pojedinih arhivskih fondova ili zbiraka. Svrha ovakvih pomagala je dati korisnicima arhivskoga gradiva što je moguće kvalitetniju informaciju o sadržaju, količini i okolnostima nastanka određene arhivske cjeline, razdoblju djelovanja te značaju stvaratelja svake pojedine cjeline.

Dosad je, kao rezultat sustavne stručne obrade gradiva pohranjenog u sisačka i petrinjska arhivska spremišta¹, nastalo oko 400 informativnih pomagala, pretežito sumarnih inventara za pojedine arhivske fondove, te 10-ak elektroničkih baza koje su uglavnom rađene za pojedine zbirke arhivskoga gradiva za koje je postojala potreba analitičkog popisa i opisa. Kopija svakog pojedinog inventara dostavlja se i matičnoj službi Hrvatskog državnog arhiva u Zagrebu tako da su naši inventari dostupni korisnicima kako u sisačkoj i petrinjskoj čitaonici ovoga arhiva tako i u čitaonici Hrvatskog državnog arhiva na Marulićevom trgu u Zagrebu. Elektroničke baze

¹ Državni arhiv u Sisku ima i svoj Sabirni centar u Petrinji

pohranjene su na serveru Arhiva, a dostupne su korisnicima u našim čitaonicama. Samo oko 10% inventara objavljeno je i u Nacionalnom arhivskom informacijskom sustavu.

Ideja o izdavačkom projektu Zbornika Državnog arhiva u Siska rodila se najviše zbog potrebe da se informativna pomagala za korištenje arhivskoga gradiva ovoga arhiva objave u što je moguće većem obimu i tako učini još jedan korak prema većoj dostupnosti gradiva o kojem skrbimo. Naravno, to ne može biti, a niti jest jedina svrha ovoga izdavačkog projekta. Zbornik *Ad acta* zamišljamo kao jedan od medija putem kojega ćemo nastojati rad ove ustanove učiniti još više transparentnim i prepoznatljivim. Kako je novim Zakonom o arhivskom gradivu i arhivima (NN 61/18; 98/19) utvrđena obveza dostupnosti arhivskoga gradiva već od trenutka njegova nastanka, tj. dok se još nalazi kod stvaratelja, nastojat ćemo da ovaj Zbornik bude još jedan oblik suradnje Arhiva i stvaratelja gradiva s našeg arhivskog područja preko kojeg će se i pojedine dokumentacijske cjeline smještene izvan Arhiva predstaviti potencijalnim korisnicima.

U prvom broju Zbornika *Ad acta* zasad smo se pretežito koncentrirali na gradivo koje već jest u Arhivu. Objavljujemo inventare nekolicine arhivskih fondova iz oblasti uprave, uključujući i inventar arhivskoga fonda Vojni komunitet Petrinja 1777. – 1872., nastalog radom tijela koje je obavljalo poslove lokalne uprave u okvirima specifične organizacije uprave unutar Vojne krajine. Predstavljamo i inventare fondova gradskih poglavarstava Siska i Petrinje nastalih u razdoblju od 1880-ih pa sve do 1945. godine. U ovom broju naći ćete i sumarne inventare tri arhivska fonda koji su nastali radom tijela lokalne uprave i samouprave, karakterističnih za kasnije socijalističko razdoblje. To su inventari dviju skupština općina sa sisačkog arhivskog područja, Skupštine općine Kostajnica i Skupštine općine Ivanić Grad iz razdoblja 1963. – 1993., te inventar fonda Zajednica općina Sisak 1974. - 1990.

Kao specifičan primjer, ovom izboru upravnih fondova dodali smo inventar arhivskog gradiva jednog pravosudnog tijela i to tijela paradržavne tvorevine „RSK“ – Okružnog suda Glina, 1991. -1995. te dali kratki pregled Zbirke matičnih knjiga 1777. – 1952.

Na kraju prvoga broja zbornika *Ad acta* odlučili smo kao dobar primjer objaviti zbirni popis gradiva Državne geodetske uprave Područnog ureda za katastar Kutina.

Ovom prilikom zahvaljujemo svima koji su pomogli pri realizaciji ovoga izdanja, a Ministarstvu kulture posebno zahvaljujemo na podršci i financijskoj potpori bez koje ovaj izdavački projekt ne bi bio moguć.

Urednica